

MEMORANDWM CYDSYNIAD DEDDFWRIAETHOL

BIL Y CYFRIFIAD (MANYLION FFURFLENNI A DILEU COSBAU)

1. Gosodir y Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol hwn o dan Reol Sefydlog ("RhS") 29.2. Mae RhS 29 yn rhagnodi bod rhaid gosod Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol, ac y ceir cyflwyno Cynnig Cydsyniad Deddfwriaethol, gerbron y Cynulliad Cenedlaethol os yw Bil Seneddol y DU yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â Chymru at unrhyw bwrpas sydd o fewn cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad Cenedlaethol neu sy'n addasu'r cymhwysedd hwnnw.
2. Cyflwynwyd Bil y Cyfrifiad (Manylion Ffurflenni a Dileu Cosbau) ("y Bil") yn Nhŷ'r Arglwyddi ar 1 Mai 2019. Gellir cael copi o'r Bil yn: [Bil y Cyfrifiad \(Manylion Ffurflenni a Dileu Cosbau 2017-19\)](#)

Amcan Polisi

3. Mae Llywodraeth y DU wedi datgan mai'r amcan polisi yw datblygu'r cwestiynau gwirfoddol newydd sy'n cael eu hargymell ynghylch cyfeiriadedd rhywiol a hunaniaeth o ran rhywedd i fodloni'r angen am wybodaeth o ansawdd gwell ar gyfer monitro cydraddoldeb a darpariaeth sector cyhoeddus.
4. Fe gafodd Papur Gwyn Cyfrifiad 2021, *Helpu i Lunio ein Dyfodol: Cyfrifiad o Boblogaeth a Thai yng Nghymru a Lloegr 2021*, ei osod gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru (ar 14 Rhagfyr 2018) ac roedd yn cynnwys argymhelliad Awdurdod Ystadegau'r Deyrnas Unedig o gynnwys cwestiynau ar gyfeiriadedd rhywiol a hunaniaeth o ran rhywedd yng Nghyfrifiad 2021.

Crynodeb o'r Bil

5. Caiff y Bil ei noddi gan Swyddfa'r Cabinet.
6. Mae'r Bil yn gwneud darpariaeth ar gyfer diwygio Deddf y Cyfrifiad 1920 i gynnwys cyfeiriadedd rhywiol a hunaniaeth o ran rhywedd fel materion y gellir gofyn am eu manylion yn y cyfrifiad, ond na fydd unrhyw berson yn atebol i gael cosb am wrthod neu fethu nodi manylion mewn perthynas â chyfeiriadedd rhywiol a hunaniaeth o ran rhywedd.

Darpariaethau yn y Bil y mae angen cydsyniad ar eu cyfer

7. Adran 1

Mae Adran 1 o'r Bil yn diwygio Deddf y Cyfrifiad 1920 ac yn ymgorffori cyfeiriadedd rhywiol a hunaniaeth o ran rhywedd fel materion y gellir gofyn am fanylion amdanynt yn y cyfrifiad. Gofynnir am yr wybodaeth hon ar sail wirfoddol.

8. Adran 3

Mae Adran 3 o'r Bil yn ymwneud â rhychwant, cychwyn a theitl byr y Bil, ac mae'n gysylltiedig ag Adran 1.

9. Mae angen cydsyniad ar gyfer y darpariaethau hyn gan eu bod yn ymwneud â materion sydd wedi'u datganoli ac felly maent o fewn cymhwysedd deddfwriaethol Cynulliad Cenedlaethol Cymru. Mae'r rhaglith i'r Bil yn darparu mai ei bwrpas yw diwygio Deddf y Cyfrifiad 1920 (a Deddf y Cyfrifiad (Gogledd Iwerddon) 1969) mewn perthynas â darparu manylion ynghylch cyfeiriadedd rhywiol a hunaniaeth o ran rhywedd. Mae'r wybodaeth y mae'r cyfrifiad yn ei darparu ar y boblogaeth, gan gynnwys nodweddion, addysg, crefydd, ethnigrwydd, bywyd gwaith, tai ac iechyd, yn golygu bod y rhai sy'n gwneud penderfyniadau mewn llywodraeth genedlaethol a lleol, grwpiau cymunedol, elusennau a busnesau yn cael cyfle i wasanaethu cymunedau ac unigolion yn y Deyrnas Unedig mewn ffordd well. Bydd gwybodaeth sy'n deillio o'r cyfrifiad o gymorth wrth lunio polisiau, cynllunio gwasanaethau a dosbarthu adnoddau yn effeithiol i awdurdodau lleol ac iechyd, ac yn golygu bod modd cyfeirio'r adnoddau hynny i'r man lle mae eu hangen.

Rhesymau dros wneud y darpariaethau hyn i Gymru ym Mil y Cyfrifiad (Manylion Ffurflenni a Dileu Cosbau)

10. Barn Llywodraeth Cymru yw ei bod yn briodol ymdrin â'r darpariaethau hyn ym Mil y DU am resymau amseriad, eglurdeb a chysondeb â gweddill y DU.
11. Roedd y Ddeddf Ystadegau a'r Gwasanaeth Cofrestru 2007 yn gosod cyfrifoldeb ar Awdurdod Ystadegau'r Deyrnas Unedig a'i swyddfa weithredol, y Swyddfa Ystadegau Gwladol i gynnal y cyfrifiad yng Nghymru a Lloegr.
12. Cofrestrydd Cyffredinol yr Alban sydd â'r awdurdod dros gynnal y cyfrifiad yn yr Alban ac yn yr un modd, Cofrestrydd Cyffredinol Gogledd Iwerddon sy'n gyfrifol am wneud trefniadau ar gyfer cynnal y cyfrifiad yng Ngogledd Iwerddon. Lluniwyd datganiad o gytundeb rhwng yr Ystadegydd Cenedlaethol, Cofrestrydd Cyffredinol yr Alban a Chofrestrydd Cyffredinol Gogledd Iwerddon ynghylch trefniadau llywodraethu Cyfrifiad 2021 yn y DU. Mae'r datganiad hwn yn sicrhau bod pob cyfrifiad annibynnol a gynhelir ym mhob gwlad sy'n rhan o'r DU yn darparu ystadegau cyson a chllir sy'n medru bodloni gofynion y defnyddwyr.
13. Mae darpariaethau'r Bil yn gyson â nodau llesiant Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru), sef "Cymru sy'n fwy cyfartal" a "Cymru o gymunedau cydlynus".
14. Roedd Gorchymyn Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Trosglwyddo Swyddogaethau) (Rhif 2) 2006 yn gwneud darpariaeth i drosglwyddo'r

pŵer i wneud Rheoliadau Cyfrifiad Cymru i'r Cynulliad, ac i'w gwneud yn ofynnol ymgynghori â'r Cynulliad ynghylch cynnwys Gorchymyn y Cyfrifiad. Gweinidogion Cymru sy'n arfer y swyddogaethau hyn bellach, yn unol ag Adran 30 o Atodlen 11 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006.

15. Fe gafodd Papur Gwyn Cyfrifiad 2021, *Helpu i Lunio ein Dyfodol: Cyfrifiad o Boblogaeth a Thai yng Nghymru a Lloegr 2021*, ei osod gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru ar 14 Rhagfyr 2018. Mae'r Papur Gwyn yn amlygu bod y Swyddfa Ystadegau Gwladol yn cydweithio gyda Llywodraeth Cymru a'i swyddogion ar gynlluniau ar gyfer Cyfrifiad 2021. Er bod Awdurdod Ystadegau'r Deyrnas Unedig yn cadw'r cyfrifoldeb dros y Cyfrifiad yng Nghymru a Lloegr, yn dilyn Cyfrifiad 2001 ymrwymodd Llywodraeth y DU i roi swyddogaeth ffurfiol i Weinidogion Cymru wrth benderfynu ar y dull o gynnal a chynnwys y cyfrifiad yng Nghymru.
16. Mae'r Bil yn diwygio'r gyfraith yng Nghymru, Lloegr a Gogledd Iwerddon. Y Swyddfa Ystadegau Gwladol sy'n gyfrifol am gynnal y Cyfrifiad ar draws Cymru a Lloegr. Ac eithrio un cwestiwn ychwanegol yn y Cyfrifiad arfaethedig yng Nghymru a'r darpariaethau penodol yn ymwneud â'r Gymraeg, mae trefniadau gweinyddol y Cyfrifiad yn union yr un fath ar draws Cymru a Lloegr.
17. Gan ystyried y ffactorau hyn, ac yn sgil defnydd eang y Bil, rydym yn credu y byddai'n hwylus i Senedd y DU wneud darpariaeth i Gymru. Dyma hefyd fyddai'r dull mwyaf amserol ac effeithiol o fynd ati er mwyn sicrhau bod deddfwriaeth sylfaenol yn cael ei diwygio i sicrhau bod gwaith ar Orchymyn y Cyfrifiad a'r rheoliadau yn medru mynd rhagddo.

Goblygiadau ariannol

18. Nid oes unrhyw oblygiadau ariannol ychwanegol i Lywodraeth Cymru yn deillio'n uniongyrchol o'r Bil hwn.

Casgliad

19. Barn Llywodraeth Cymru yw ei bod yn briodol ymdrin â'r darpariaethau hyn ym Mil y DU gan mai dyma'r dull deddfwriaethol mwyaf ymarferol a chymesur o alluogi'r darpariaethau i fod yn gymwys yng Nghymru.

Rebecca Evans AC
Y Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd
Mai 2019